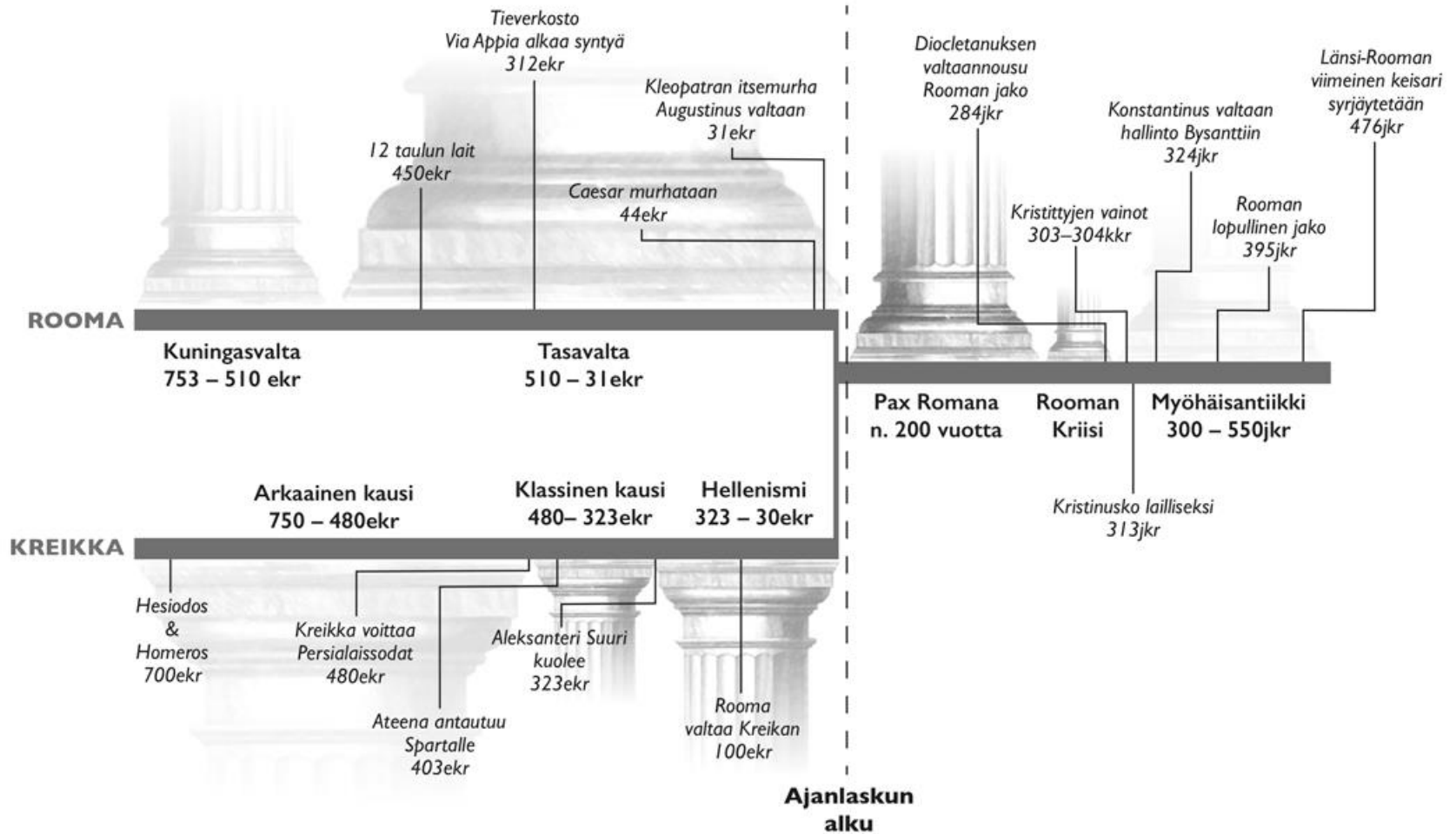

Antiikin Kreikka ja Rooma

KuLu/Päivi Parkkonen

ANTIIKIN AIKAJANA

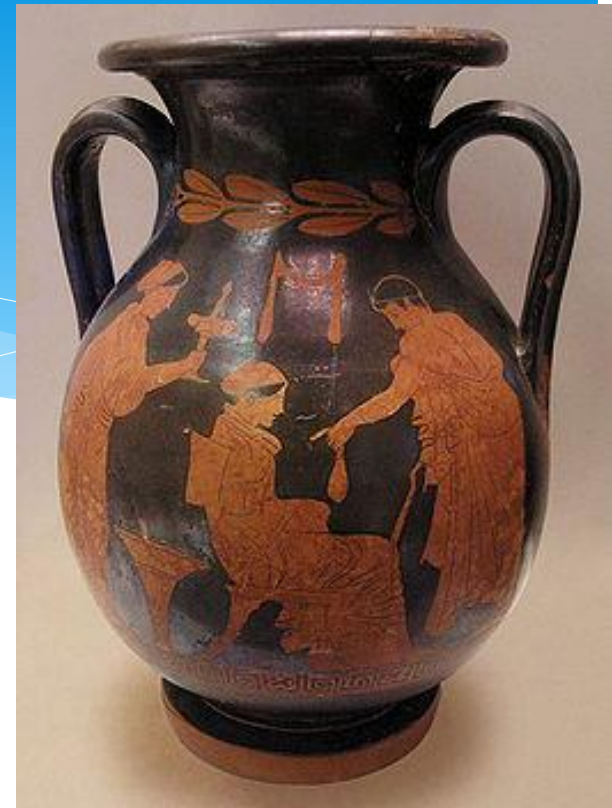

Miten ympäristö vaikutti Kreikan kehitykseen?

Ympäristön vaikutus

- * Polikset, hajanaisuus
- * Siirtolaisuus -> vilja, metallit, puu (tuonti)
- * Eroosio, vaikeat viljelyolot - viini, oliivit, saviruukut (erikoistuminen)
- * Kulttuurien ja polisten monimuotoisuus – kilpailu
- * Merenkulku, kauppa
- * Merisota, laivasto

Kreikkalainen kulttuuri piiri talous:

- * Pääelinkeinona **maanviljely**, karjankasvatus
 - * Vaikeudet → eroosio
 - > siirtolaisuus, uusien tuotantolajien käyttö
 - > viinirypäleet, oliivipuut
- * Muut elinkeinot: **kauppa, käsityöläisyys, merenkulku, tavarankuljetus** (malli foinikialaisilta)
 - * viini, oliiviöljy, savi- ja metalliesineet
 - * vilja, puu, metallit (siirtokunnat)
- * Kaupunkivaltiot eli polikset vaurastuivat
 - * Ateenan vauraus: **hopeakaivokset** -> rahatalous
- * **Orjatalous**
 - * **Ideaali: vapaat vauraat miehet** -> ei ruumiillista työtä

Persialaissodat 499-479eaa.

- * Ateenan johdolla Kreikan kaupunkivaltiot torjuvat Persian valloitusyritykset (Dareios I, myöhemmin Kserkses)
- * Persialaissotien jälkeen alkaa Ateenan ja Kreikan kukoistus

Peloponnesolaissodat (431–404eaa)

- * Ateenan (Deloksen liitto, vahvuus laivasto) ja Spartan (Peloponnesoksen liitto, vahvuus jalkaväki) välillä.
- * Voimistunut Ateena
 - * Sparta ja monet kaupunkivaltiot pelkäsivät Ateenan mahtia.
- * Keskeinen käännekohta -> osapuolina useimmat kreikkalaiset kaupunkivaltiot
- * Ateena hävisi – kukoistuskausi päättyi

Hellenismi (323 eaa. - 30 eaa.)

Aleksanteri Suuri (356-323eKr.)

- * Valloitti Kreikan, Egyptin ja laajoja alueita Persiasta aina Intiaan asti
 - * Kreikan kaupunkivaltiot olivat heikentyneet taisteluissa Persiaa (499-488eaa.) vastaan sekä Spartan ja Ateenan sisällissodassa (431-404eaa.)
- * Kreikkalaiset ja itäiset kulttuurit saivat vaikutteita toisiltaan -> sulautuivat

Antiikin Rooma

Taru Rooman perustamisesta

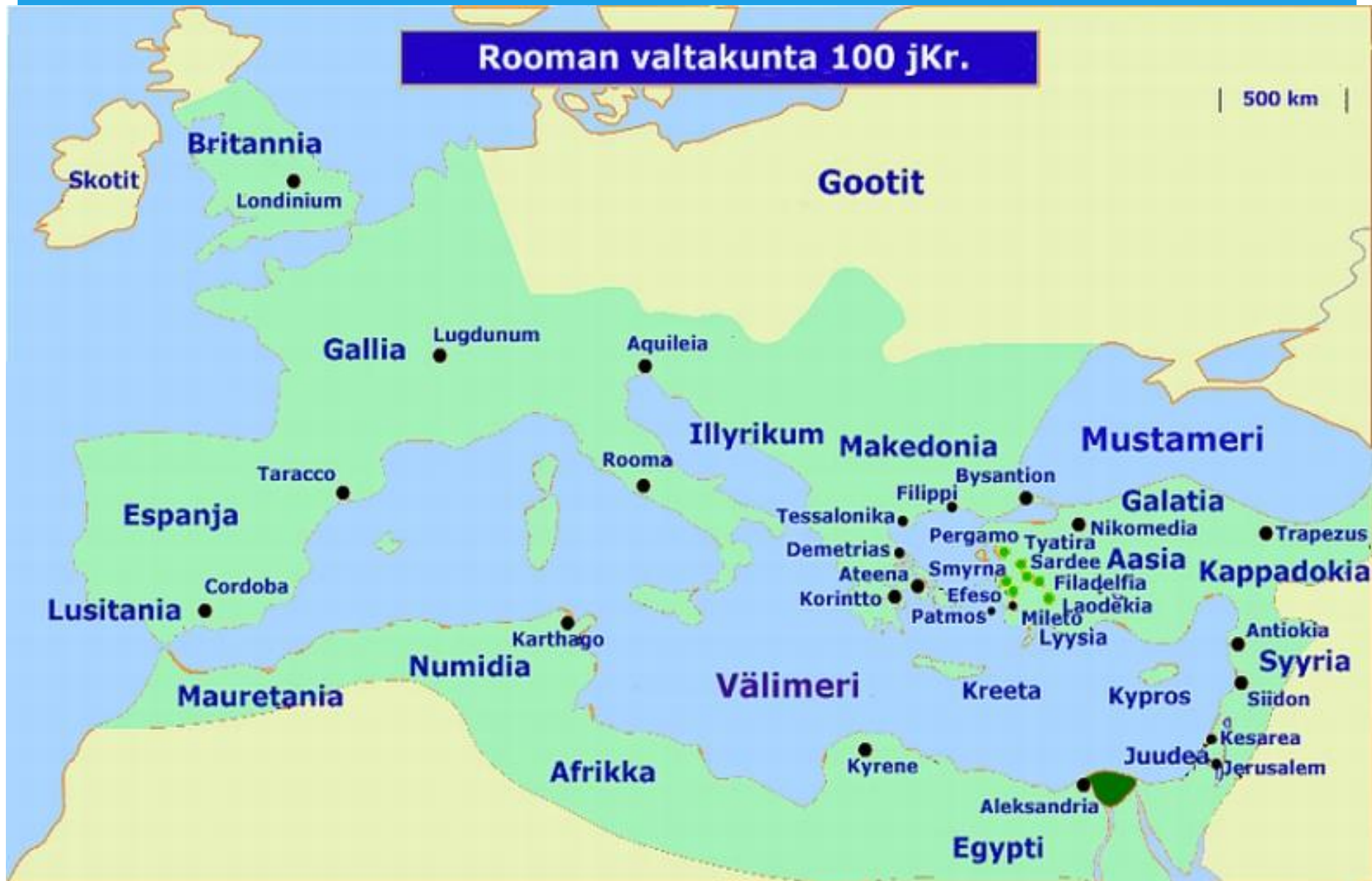
Rooman perustivat tarun mukaan 21. huhtikuuta 753 eaa. kaksosveljekset, jotka olivat troijalaisen Aeneaan jälkeläisiä. Romulus ja Remus olivat Alba Longan latinalaisten kuninkaan Numitorin jälkeläisiä. Kuninkaan oli syössyt valtaistuimelta hänen julma veljensä Amulius, kun Numitorin tytär Rhea Silvia oli synnyttämässä. Rhea Silvia oli Vestan neitsyt, jonka Mars oli raiskannut, niinpä kaksospojat olivat puolittain jumalia.

Uusi kuningas pelkäsi, että Romulus ja Remus veisivät häneltä valtaistuimen, joten heidät oli hukutettava. Naarassusi, tai joidenkin tarinoiden mukaan paimenen vaimo, pelasti ja kasvatti heidät, ja kun he olivat riittävän vanhoja, he palauttivat Alba Longan valtaistuimen Numitorille.

Kaksoset perustivat oman kaupungin, mutta Romulus surmasi Remuksen heidän kiistellessään siitä, kumpi heistä olisi Rooman kuningas, tosin eräiden lähteiden mukaan kiista oli siitä, kumpi antaisi nimensä kaupungille. Romuluksen nimestä sitten lopulta juontuu kaupungin nimi. Koska kaupungissa ei ollut naisia, tarinan mukaan latinalaiset kutsuivat sabiinilaisia juhlaan ja varastivat heidän naimattomat tyttärensä, josta seurauksena oli latinalaisten ja sabiinien yhdistyminen.

Rooman valtakunta 100 jKr.

500 km

Rooman synty ja laajentuminen

- * Taru 700eaa. Romulus ja Remus
- * 500 eaa. etruskit Rooman kaupunki
- * Latinalaisten levittäytyminen alueelle
- * Levittäytyminen:
 - * 264eaa Italian niemimaa
 - * 202eaa. Karthago
 - * 148eaa. Makedonia
 - * 86eaa. Ateena
 - * Välimeren itäpuoli 100 jaa.
- * Pax Romana 27eaa.-n.200jaa.
- * 476 jaa. Viimeinen keisari

Kreikasta lainattua:

- * Valtion keskeiset elementit
- * Välimeren kaupan hallinta
- * Kirjoitettu lainsäädäntö (12 taulun laki)
- * Tehokas ja järjestäytynyt armeija-> Roomassa legioonat
- * Verotus
- * Hallinto
- * Rahatalous
- * orjuus

Rooma elinkeinot

- * Maanviljely
 - * Yläluokka sijoitti maaomaisuuteen, suurtilavaltaistuminen
 - * Viljantuonti Egyptistä, Pohjois-Afrikasta ja Sisiliasta
 - * Italian niemimaalla: viiniköynnökset, oliivipuut
 - * Eroosio, puiden hakkuut
- * Kaukokauppa -> Mare Nostrum-> merirosvous kuriin
 - * Provinssit
- * Kaupunkitalous
 - * Kaupankäynnin keskus
 - * Julkinen ja yksityinen rakentaminen
- * Orjatalous
 - * Vapaat kansalaiset eivät tehneet ruumiillista työtä
- * rahatalous

Rooman imperiumin hajoaminen:

- * Hidas ja monisäikeinen prosessi
- * Pääkaupunki vaihtui -> 330jKr. Konstantinopoli (nyk. Istanbul)
- * Rooma jakautui kahteen osaan 395jKr. -> Itä- ja länsi-Rooma
- * Taloudelliset vaikeudet:
 - * Rahan arvon lasku (inflaatio), hintasäännöstely, ammattipakko, veron korotuksia
 - * Kapinoita, suurtilavaltaistumista
 - * Kauppa taantui -> kaupungit heikkenivät
- * Keisarin vallanperimys epäselvä
- * Armeijan heikkeneminen-> palkka-armeija kallis, kapinoita reuna-alueilla
- * Ylimystön valta ja verotus aiheuttivat kapinoita
- * Orjat kalliita, (ei valloitus sotia, orjia vapautettiin)
- * Rutto
- * Germaanien kansainvaellukset